

1510081682

Utajärven kunta

Maaselän tuulivoimapuiston osayleiskaava

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

2.5.2024, päivitetty 31.10.2024 ja 16.9.2025

1. Johdanto ja osayleiskaavan tarkoitus

Alueidenkäyttölaki (AKL) määrää pykälässä 63 §, että kaavoitustyöhön tulee sisällyttää kaavan laajuuteen ja sisältöön nähden tarpeellinen suunnitelma kaavoituksen osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) asetetaan nähtäville kaavatyön aloitusvaiheessa ja kaavan osalliset voivat lausua siitä mielipiteensä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa selostetaan se, mitä on suunnitteilla ja missä, ketkä ovat kaavatyön osalliset, milloin ja miten alueen suunnitteluun voi vaikuttaa, millainen on kaavoituksen aikataulu, mitkä ovat suunnittelutyön lähtökohdat ja tavoitteet sekä millaiset selvitykset ja vaikutusten arvioinnit kaavatyön aikana toteutetaan.

Utajärven kunnanhallitus päätti esittää valtuustolle alueidenkäyttölain 77 a §:n mukaisen tuulivoimaosayleiskaavan laatimista Maaselän alueelle 9.4.2024 § 80. Utajärven valtuusto hyväksyi kaavoitushankkeen aloittamisen kokouksessaan 25.4.2024 § 21 ja päättänyt käynnistää oikeusvaikutteisen osayleiskaavan laatimisen Maaselän tuulivoimapuistoa varten. Maaselän tuulivoimapuiston osayleiskaava laaditaan alueidenkäyttölain 77 a §:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jonka perusteella voidaan myöntää yleiskaavan mukaisten tuulivoimaloiden rakennusluvat yleiskaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille (tv-alueet).

Maaselän tuulivoimahankkeen suunnittelu on alun perin käynnistynyt vuonna 2015. Maaselän ja Hepoharjun tuulivoimahankkeille on toteutettu yhteisesti ympäristövaikutusten arviointimenettely vuosina 2015–2016. YVA-menettelyssä on tuolloin tutkittu nollavaihtoehdon (VE0) lisäksi kolme toteutamisvaihtoehtoa (VE1 Maaselkä ja Hepoharju 39 voimalaa, VE2 Maaselkä 20 voimalaa ja VE3 Hepoharju 19 voimalaa). YVA-menettelyn päätteeksi yhteysviranomainen on antanut lausunnon YVA-selostuksesta 1.3.2017 (POPELY/1343/2015), jonka jälkeen Hepoharjun alueesta on luovuttu ja vain Maaselkä edistettiin kaavaehdotukseen asti. Maaselän hanketta on pienennetty kaavan valmisteluvaiheen jälkeen 7 voimalan suuruiseksi hankkeeksi.

Utajärven kunnanvaltuusto on hyväksynyt osayleiskaavan 19.11.2020 § 89. Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on päätöksellään (1613/2022) hylännyt kaavan hyväksymisen 16.11.2022, todeten ettei kaava perustunut silloisen maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisiin riittäviin selvityksiin ja vaikutusarviointeihin, eikä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentissa kiellettyjen vaikutusten aiheutumista sudelle ole selvitysten perusteella mahdollista poissulkea. Korkein hallinto-oikeus on todennut 3.7.2023 vuosikirjapäätöksessään (KHO:2023:70), että ei muuta Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden 16.11.2022 antamaa päätöstä, joka on kumonnut Utajärven kunnanvaltuuston päätöksen Maaselän tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymisestä. Korkein hallinto-oikeus on todennut, että osayleiskaava ei ole perustunut maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisiin riittäviin selvityksiin ja vaikutusarviointeihin. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että kaavan päätöshetkellä ei voitu luotettavasti arvioida aiheuttaako hankkeen toteuttaminen LSL 49 §:n 1 momentissa tarkoitettuja kiellettyjä vaikutuksia sudelle.

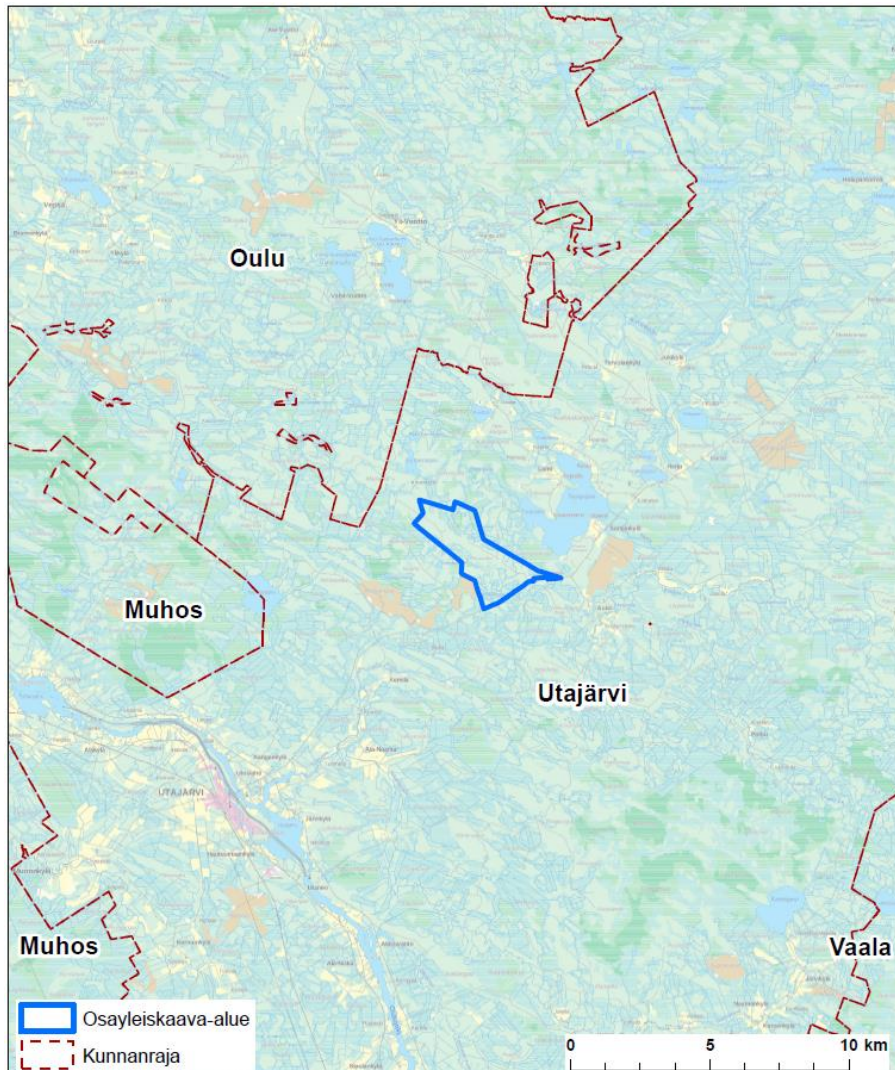
Nyt uudelleen laadittavan osayleiskaavan lähtökohtana on, että hankesuunnitelma säilyy pääosin samana kuin kumotussa kaavassa. Osayleiskaavan lähtöaineistona käytetään aiemmin laadittua YVA-aineistoa ja osayleiskaava-aineistoa selvityksineen ja vaikutusten arviointineen. Selvityksiä ja vaikutusarviointeja täydennetään osayleiskaavatyön yhteydessä siten, että osayleiskaava täyttää AKL 9 §:n vaatimukset vaikutusten selvittämisestä kaavaa laadittaessa. Yhteysviranomainen on antanut lausuntonsa uuden YVA-menettelyn tarpeesta 23.2.2024 (POPELY/1343/2015, POPELY/3885/2015). Lausunnossa todetaan, että nykyisen hankkeen vaikutusarviointeja voidaan täydentää kaavamenettelyssä eikä uuden YVA-lain mukaisen menettelyn tarvetta ole.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään kaavoitustyön edetessä.

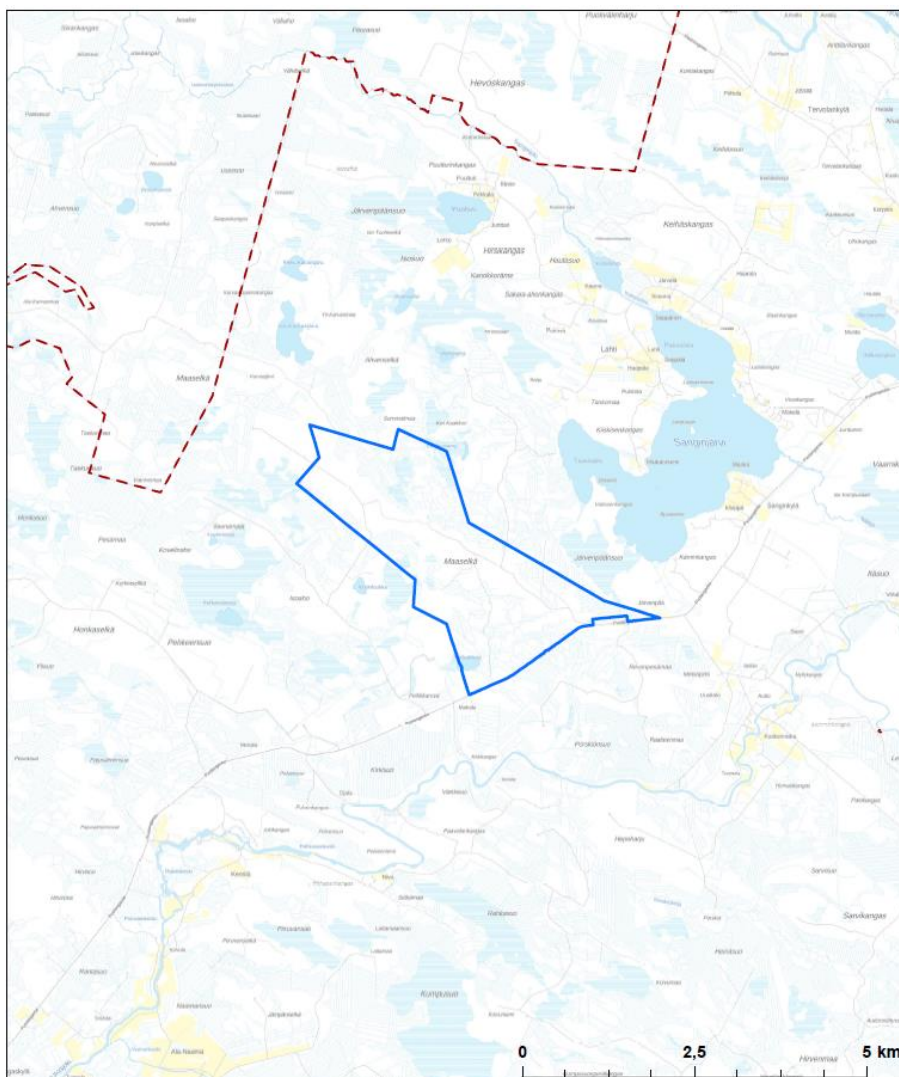
2. Suunnittelualue

Maaselän tuulivoimaosayleiskaavan suunnittelualue sijaitsee Utajärvellä, Sanginkylän länsipuolella. Utajärven keskusta sijaitsee suunnittelualueesta lounaassa noin 9 kilometrin etäisyydellä, Muhoksen keskusta noin 25 kilometrin etäisyydellä lännessä ja Vaalan keskusta noin 25 kilometrin etäisyydellä etelässä. Suunnittelualue rajautuu etelässä Puolangantiehen. Suunnittelualue on rakentamatonta metsä- ja suoaluetta.

Suunnittelualueen laajuus on noin 700 ha. Tarvittaessa kaava-alueen rajausta voidaan tarkistaa työn edetessä. Alue on pääosin yksityisessä omistuksessa.

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti.

Kuva 2. Suunnittelalueen raja (sininen viiva) ja kunnanraja (punainen viiva).

3. Tuulivoimapuiston kuvaus

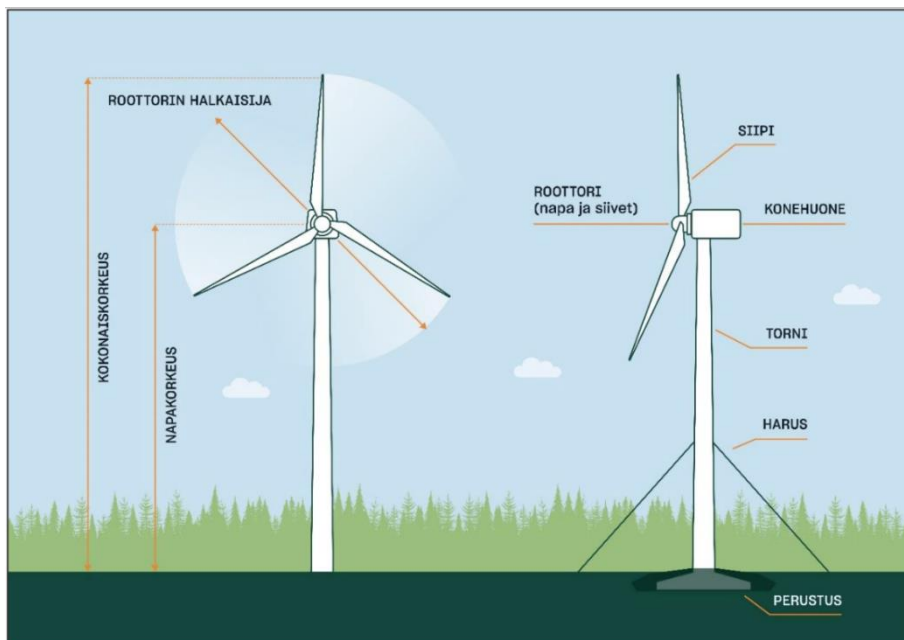
OX2 (Maaselkä Wind Oy) suunnittelee 7 tuulivoimalan laajuista maatuulivoimapuistoa Utajärven Maaselän alueelle. Kunkin tuulivoimalan yksikköteho on enintään 8 MW. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 255 metriä. Tuulivoimaloiden lopullinen sijainti tarkentuu suunnittelun edetessä.

Jokainen tuulivoimala koostuu perustuksista, tornista, konehuoneesta sekä roottorista. Tuulivoimaloiden tornit voidaan rakentaa joko kokonaan teräsrakenteisina, kokonaan betonirakenteisina tai näiden yhdistelmänä. Voimalayksiköt varustetaan lentoestevaloilla. Tuulivoimapuiston toiminnallinen jakso on nykyaikaisissa tuulivoimaloissa suhteellisen pitkä, arviolta noin 30–40 vuotta.

Tuulivoimaloiden välille rakennetaan huoltotieverkosto, joiden yhteyteen maakaapelit pyritään sijoittamaan. Tuulivoimalat kytketään toisiinsa 20 kV - 36 kV maakaapelilla, jotka sijoitetaan ensisijaisesti huoltoteiden yhteyteen kaivettaviin kaapelioihin. Kaapelit johdetaan ja kytketään tuulivoima-alueen yhteyteen rakennettavaan sähköasemaan. Maaselän suunnittelualueelle rakennetaan uusi sähköasema. Muuntoasemalla tuulivoimaloiden tuottama teho muunnetaan tarvittavaan siirtojännitteeseen. Maaselän hankkeen ensisijainen sähkönsiirtovaihtoehto on suunniteltu toteutettavan liittymällä Utasen sähköasemalle suunniteltua Pahkavaara–Maaselkä–Pyhänselkä 400 + 110 kV voimajohtoa hyödyntäen. Pahkavaara–Maaselkä–Pyhänselkä voimajohto on saanut TEM myöntämän lunastusluvan syksyllä 2023. Toinen sähkönsiirtovaihtoehto on liittyminen rakennettavan Petäjäskoski-

Nuojuakangas 400 + 110 kV voimajohtoon. Kolmantena sähkönsiirtovaihtoehtona on yhteiskäyttö Tornikankaan tuulivoimahankkeen maakaapelin kanssa.

Hankkeesta vastaa Maaselkä Wind Oy, joka on OX2:n omistama yhtiö. Sen kotipaikka on Utajärvi.

Kuva 3. Periaatekuva tuulivoimalasta (kuva: OX2).

4. Osayleiskaavan tavoitteet

Maaselän tuulivoimapuiston osayleiskaavan laadinnan tavoitteena on mahdollistaa suunniteltavan tuulivoimapuiston rakentaminen. Tuulivoimapuisto muodostuu tuulivoimaloista perustuksineen, niitä yhdistävistä maakaapeleista, tuulivoimapuiston sähköasemasta, tuulivoimalat sähköasemaan yhdistävästä maakaapelista sekä tuulivoimaloita yhdistävistä huoltoteistä. Kaavan tavoitteena on mahdollistaa myös hankkeen tarvitseman kiviaineksen ottaminen.

Osayleiskaava laaditaan AKL:n 77 a §:n mukaisena kaavana siten, että rakennusluvut voidaan myöntää suoraan osayleiskaavan perusteella.

Tuulivoimapuistohankkeilla toteutetaan valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, valtakunnallista ilmasto- ja energiastrategiaa sekä Pohjois-Pohjanmaan maakunnan tavoitteita ja strategioita. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaiseman kansallisen ilmasto- ja energiastrategiassa linjataan toimia, jolla Suomi täyttää EU:n vuoden 2030 ilmastovelvoitteet ja saavuttaa ilmastolain mukaiset tavoitteet kasvihuonekaasujen vähentämisestä 60 prosentilla vuoteen 2030 ja vuotta 2035 koskevan hiilineutraaliustavoitteen. Strategiassa esitetyssä politiikkaskenaariossa tuulivoiman vuosituotanto moninkertaistuu nykyisestä määrästä ja on 23 TWh vuonna 2030 ja 30 TWh vuonna 2035. (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2022)

5. Suunnittelun lähtökohdat

5.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ovat osa alueidenkäyttölain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Valtioneuvosto päätti uusista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017, ja ne tulivat voimaan 1.4.2018.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden keskeisimpänä tehtävänä on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa. Tavoitteilla on tarkoitus taittaa yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvata luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parantaa elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia. Lisäksi tavoitteiden tarkoitus on osaltaan myös sopeuttaa yhteiskuntaa ilmastomuutoksen seurauksiin ja sään ääri-ilmiöihin.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet käsittelevät seuraavia kokonaisuuksia:

- toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- tehokas liikennejärjestelmä
- terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- uusiutumiskykyinen energianhuolto.

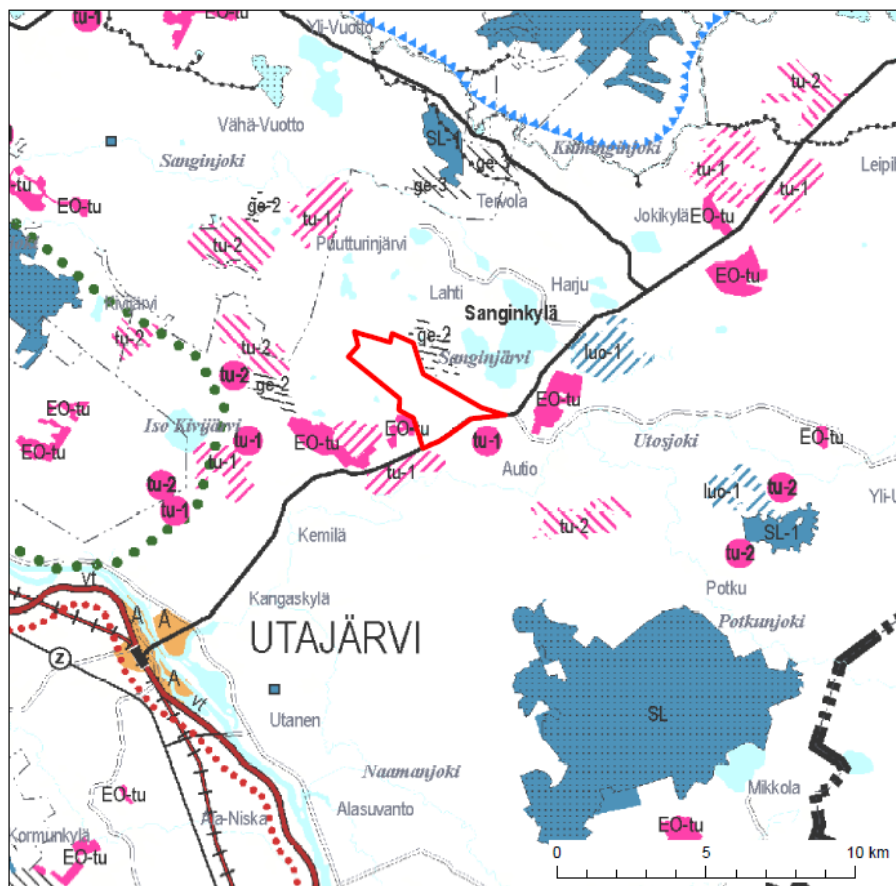
5.2 Maakuntakaava

Utajärven kunta sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun raja-seudulla. Pohjois-Pohjanmaan kokonaismaakuntakaavaa uudistettiin vaihemaakuntakaavoituksen periaatteella (MRL 27 §) vuosina 2009–2018, uudistamistyö sai lainvoiman tammikuussa 2022 (korkein hallinto-oikeus KHO 2022:11). Pohjois-Pohjanmaalla voimassa ovat **1.–3. vaihekaavat** ja **Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaava**. Lisäksi Pohjois-Pohjanmaan liitto on ilmoittanut maankäyttö- ja rakennusasetuksen 93 § mukaisesti, että maakuntahallitus on 18.8.2025 antamallaan päätöksellä (§ 92) määrännyt Pohjois-Pohjanmaan **energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan** tulemaan voimaan alueidenkäyttölain 201 § nojalla ennen kuin se on saanut lainvoiman. (Pohjois-Pohjanmaan liitto)

Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaava

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen aloitettiin syksyllä 2010 ensimmäisen vaihekaavan laadinnalla. Kokonaismaakuntakaavan **1. vaihemaakuntakaava** käsittelee energiantuotantoa ja -siirtoa, kaupan palvelurakennetta, luonnonympäristöä, liikennejärjestelmää ja logistiikkaa. Vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 2.12.2013. Kaava on vahvistettu ympäristöministeriössä 23.11.2015. Kaava sai lainvoiman 3.3.2017.

Suunnittelualue rajautuu eteläosastaan seututiehen (Puolangantie). Vaihemaakuntakaavassa suunnittelualueen koillisosaan on osoitettu moreenimuodostuma (ge-2), arvokas geologinen muodostuma. Suunnittelualueen luoteisosassa on turvetuotantoalue, joilla on turpeen ottotoimintaa tai joilla on voimassa oleva ympäristölupa turvetuotantoa varten (EO-tu). Seututien (Puolangantie) eteläpuolella sijaitsee turvetuotantoon soveltuva aluekohde (tu-1) ja turvetuotantoon soveltuva alue (tu-1). Suunnittelualueesta kaakkoon on osoitettu Säippäsuo-Kivisuon luonnonsuojelualue (SL) sekä Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue. Suunnittelualueesta itään sijaitsee luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä suoalue (luo-1).

Kuva 4. Ote Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaavasta ja suunnittelualueen likimääräinen sijainti (punainen raja).

Koko maakuntakaavan aluetta koskevia alueidenkäytön periaatteita ja yleismääräyksiä:

TUULIVOIMARAKENTAMINEN

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

Maakunnassa osoitettujen tuulivoimala-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulipuistoja, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa voimalat tulee sijoittaa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen, luonnonsuojelualueiden, Natura 2000 -verkoston alueiden, harjunsuojeluohjelman alueiden, maakuntakaavan luo-alueiden ja seudullisesti merkittävien virkistysalueiden ulkopuolelle.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on otettava huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti asutukseen, maisemaan ja linnustoon sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja värähtelyvaikutuksia ja että valtakunnallisten kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät.

Muuttolinnustoon kohdistuvien yhteisvaikutusten ehkäisemiseksi voimalat tulee sijoittaa ensisijaisesti maakuntakaavoituksen yhteydessä määriteltujen muuton painopistealueiden ja tärkeimpien levähtämisalueiden ulkopuolelle.

Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on pyrittävä keskittämään yhteiseen johtokäytävään.

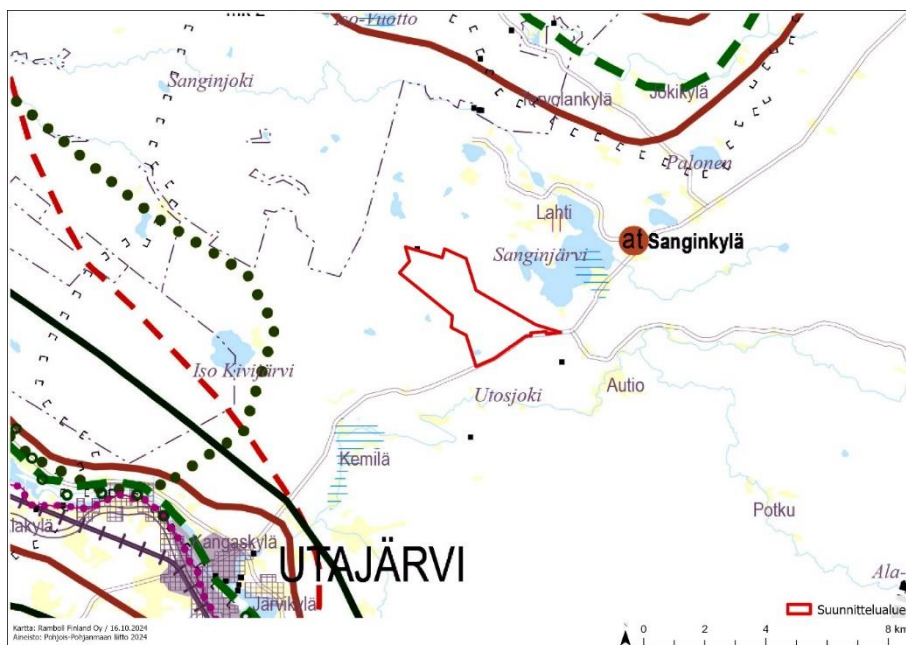
Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on otettava huomioon lentoliikenteestä, liikenneväylistä ja tutkajärjestelmistä johtuvat rajoitteet voimaloiden koolle ja sijoittelulle sekä selvitettävä tuulivoimaloiden vaikutukset puolustusvoimien toimintaan. Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset.

Pohjois-Pohjanmaan 2. maakuntakaava

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistamiseen liittyvän **2. vaihemaakuntakaavan** on maakuntavaltuusto hyväksynyt 7.12.2016. Maakuntavaltuuston päätöksestä ei jätetty valituksia hallinto-oikeuteen. Kaava tuli lainvoimaiseksi 2.2.2017.

2. vaihemaakuntakaava käsittelee koko maakunnan alueidenkäyttöä seuraavien teemojen osalta: kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet, maaseudun asutusrakenne, virkistys- ja matkailualueet, seudulliset ampumaradat ja materiaalikeskukset, puolustusvoimien alueet.

Vaihemaakuntakaavassa suunnittelualueella ei ole merkintöjä. Suunnittelualueen itäpuolella Sanginkylä on osoitettu kyläksi (at). Suunnittelualueesta itään Sanginkylän kulttuurimaisema on osoitettu maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi (sininen vaakaviivarasteri) ja Lahti maakunnallisesti arvokkaaksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (pinkki pystyviivarasteri). Suunnittelualueen pohjoisrajalle on osoitettu muinaismuistokohde.

Kuva 5. Ote Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavasta ja suunnittelualueen likimääräinen sijainti (punainen rajaus).

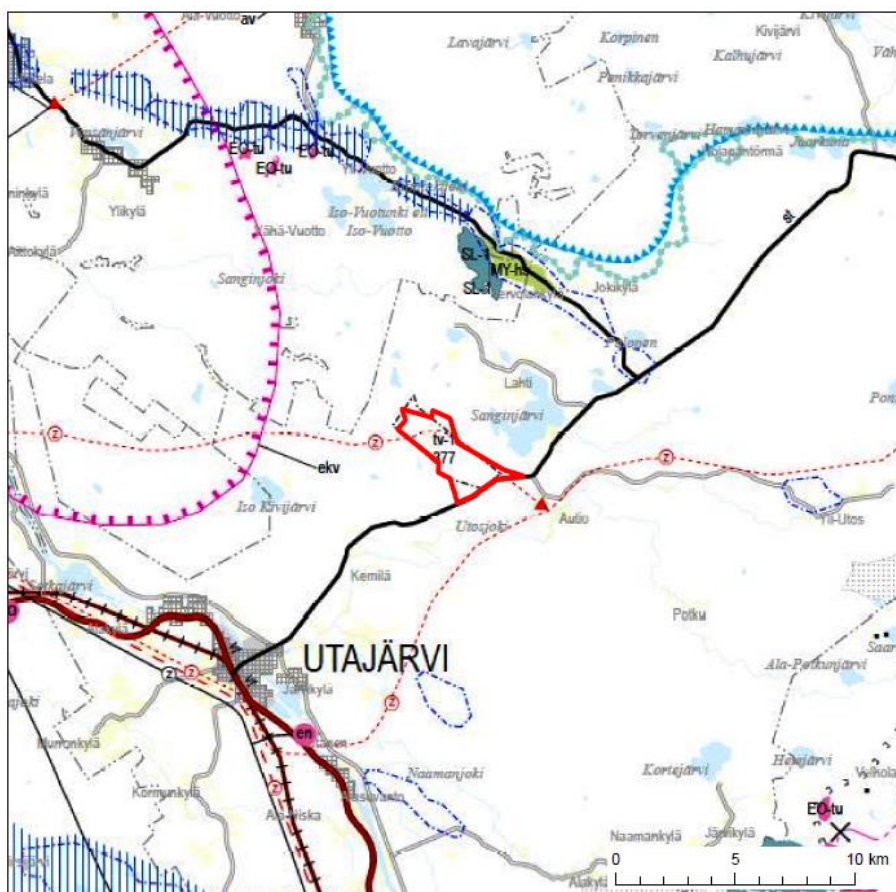
Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaava

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistamistyö saatiin päätökseen, kun **3. vaihemaakuntakaava** sai lainvoiman. 3. vaihemaakuntakaava hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 11.6.2018, määrättiin voimaan maakuntahallituksen päätöksellä MRL § 232 nojalla 5.11.2018 ja sai lainvoiman 17.1.2022 KHO:n hylättyä viimeisen valituksen.

3. vaihemaakuntakaavassa käsitellään pohjavesi- ja kiviainesalueet, mineraalipotentiali- ja kaivos-alueet, Oulun seudun liikenne ja maankäyttö, tuulivoima-alueiden tarkistukset, Vaalan ja Himangan kaavamerkintöjen tarkistukset sekä muut tarvittavat päivitykset.

Maaselän tuulivoima-alue on merkitty tuulivoimaloiden alueeksi (tv-1 377). Merkinnällä osoitetaan maa-alueita, jotka soveltuvat merkitykseltään seudullisten tuulivoimala-alueiden rakentamiseen. Alueella ei ole voimassa MRL 33 mukaista rakentamisrajoitusta. Aluetta koskee suunnittelumääräys: *"Alueen suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset asutukseen, maisemaan, linnustoon,*

luontoon ja kulttuuriympäristöön sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia ja että valtakunnallisten kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät. Lisäksi tulee ottaa huomioon lentoliikenteestä, liikenneväylistä ja tutkajärjestelmistä johtuvat rajoitteet voimaloiden koolle ja sijoittelulle sekä selvittävät tuulivoimaloiden vaikutukset puolustusvoimien toimintaan. Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset.” Tuulivoimaloiden alueen läpi on merkitty pääsähköjohdon yhteystarve. Merkinnällä on osoitettu sähköverkon pitkän aikavälin kehittämistarpeet sekä kaavan laatimisvaiheessa epävarmojen tuulivoima-alueiden sähkönsiirtoyhteydet.

Kuva 6. Ote Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavasta ja suunnittelualueen likimääräinen sijainti (punainen raja).

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatiminen aloitettiin syksyllä 2021 ja maakuntavaltuusto hyväksyi sen 27.5.2025. Tässä vaihemaakuntakaavassa suurin yksittäinen kokonaisuus on tuulivoima ja siihen liittyvä energiansiirto sekä niitä rajoittavat reunaehdot. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava määrittiin maakuntahallituksen 18.8.2025 antamalla päätöksellä (§ 92) tulemaan voimaan alueidenkäyttölain 201 § nojalla ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa suunnittelualueen pohjoisosan läpi merkitty pääsähköjohdon yhteystarve poistuu. Suunnittelualueen eteläpuolelle on osoitettu uusi voimajohto 400 kV, josta on yhteys tuulivoima-alueelle. Merkinnällä osoitetaan voimajohtohankkeiden YVA-menettelyn perusteella valitut linjaukset tai muutoin rakentamisen edellytykset täyttävät voimajohtojen linjaukset (ei edellytä yleissuunnittelua tai lunastuslupavaihetta). Merkintää koskee alueidenkäyttölain 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Suunnittelualueetta lähimmät vaihemaakuntakaavassa esitetyt tuulivoima-alueet (tv-1) ovat noin 4 km:n päässä kaakossa sijaitseva Kumpusuon alue (541) ja noin 8 km:n päässä idässä sijaitseva

Pontema (399). 3. vaihemaakuntakaavassa osoitettu Maaselän tuulivoima-alue (tv-1 377) jää voimaan.

Koko maakuntakaavan aluetta koskevia alueidenkäytön periaatteita ja yleismääräyksiä:

TUULIVOIMALOIDEN RAKENTAMINEN

Nämä yleiset suunnittelumääräykset koskevat kaikkea teollisen kokoluokan tuulivoimarakentamista maakunnassa, myös pienempiä hankkeita. Pohjois-Pohjanmaalla seudullisesti merkittävän tuulivoiman kokonaisuus on vähintään kymmenen voimalaa käsittävä tuulivoimahanke. Seudullista kokoa pienemmät, lähekkäin sijoittuvat alueet voivat muodostaa yhdessä seudullisesti merkittävän kokonaisuuden.

Maakuntakaavassa osoitettujen seudullisesti merkittävien tuulivoimala-alueiden ulkopuolelle voidaan tarkastella tuulipuistoja, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia. Mikäli seudullisesti merkittävää tuulivoimaa tutkitaan maakuntakaavassa osoitettujen, lähtökohdiltaan parhaiten teolliseen tuulivoimaan soveltuvien tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle, selvitysten ja vaikutusten arvioinnin tulee täyttää myös maakuntakaavan sisältövaatimukset ja maakuntakaavatasoinen yhteisvaikutusten arviointi. Laadittava kuntakaava ei saa olla ristiriidassa maakuntakaavan tavoitteiden tai periaatteiden kanssa, eikä vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alue (tv-1 ja tv-2) on erityisominaisuutta kuvaava merkintä, joka mahdollistaa tarkemman suunnittelun, ei tarkka aluerajaus. Kuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella maakuntakaavan tv-alueeseen tukeutuen. Vaikutusten arvioinnissa on huomioitava viimeisin selvitystieto sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavojen tuulivoima-alueiden kohdekuvaukset, myös jo toiminnassa olevien tuulivoimaloiden käyttöänsä päättyessä. Tarkemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös muut lähialueiden energia- ja voimalinjahankkeet ja hankkeiden yhteisvaikutukset. Natura2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa voimalat tulee sijoittaa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen, mukaan lukien vedenalainen kulttuuriperintö ja muinaismuistolailla rauhoitettujen kiinteiden muinaisjäännösten ulkopuolelle sekä luonnonsuojelualueiden. Maakuntakaavan luo-alueet, luonnonsuojelu- ja pohjavesialueet, Natura 2000 -verkoston ja harjajensuojeluohjelman alueet sekä merkittävät virkistysalueet eivät sovellu tuulivoimarakentamiseen. Maisemallisesti herkällä Oulujärven ranta-alueella tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 5 km etäisyydelle Oulujärven ranta-alueesta maisemavaikutusten vähentämiseksi.

Seudullisesti merkittävä tuulivoimarakentaminen tulee sijoittaa ensisijaisesti maakuntakaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille. Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimaloiden sijoittamista myös muille alueille, mikäli selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla voidaan varmistua siitä, ettei alue yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi lisää tuulivoimarakentamisesta aiheutuvia haitallisia yhteisvaikutuksia muihin elinkeinoihin, asutukseen, luontoympäristöön, tuulivoimalle herkille lajeille, Natura 2000 verkostoon sekä ekologisen verkoston ja sen ydinalueiden säilymiseen tai muuhun ympäristöön. Laajamittaista tuulienergiatuotantoa suunniteltaessa on huolehdittava siitä, että tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen ehkäistään. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu merkittäviä melu- ja välkevaikutuksia ja että arvokkaiden kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on arvioitava tuulivoimahankkeen vaikutukset vaikutusalueella sijaitseviin Natura-alueisiin ja varmistaa ettei hankkeesta aiheudu erikseen ja yhdessä jo toteutuneiden tuulivoima-alueiden ja vireillä olevien muiden tuulivoima-alueiden kanssa Natura-alueen suojeluperusteena olevalle lajistolle tai luontotyyppille merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava valtakunnallisten ja maakunnallisten ekologisten yhteyksien säilyminen eheinä ja toimivina. Tuulivoimalle herkkien lajien osalta on käytettävä viimeisintä saatavilla olevaa valtakunnallista ja alueellista selvitystietoa.

Tuulivoimalat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa maakotkan ydinreviirien ja linnuston kannalta tärkeiden alueiden ulkopuolelle (IBA, FINIBA ja MAALI-alueet). Tapauskohtaisesti voidaan harkita

tuulivoimarakentamista myös näille alueille, mikäli voidaan varmistua siitä, ettei tuulivoimarakentaminen yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa heikennä linnustoarvoja. Muuttolinnustoon kohdistuvien yhteisvaikutusten ehkäisemiseksi voimalat tulee sijoittaa ensisijaisesti Pohjois-Pohjanmaan rannikon päämuuttoreitin (PPL 2021) ja linnuston tärkeiden levähtämisalueiden ulkopuolelle.

Tuulivoima-alueiden tarkemmassa suunnittelussa tulee turvata riittävä etäisyys metsäpeurojen esiintymis- ja vasomisalueisiin sekä turvata niiden väliset ekologiset yhteydet.

Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset, myös tuulivoimatuotannon edellyttämien voimalinjojen suunnittelun ja toteuttamisen yhteydessä.

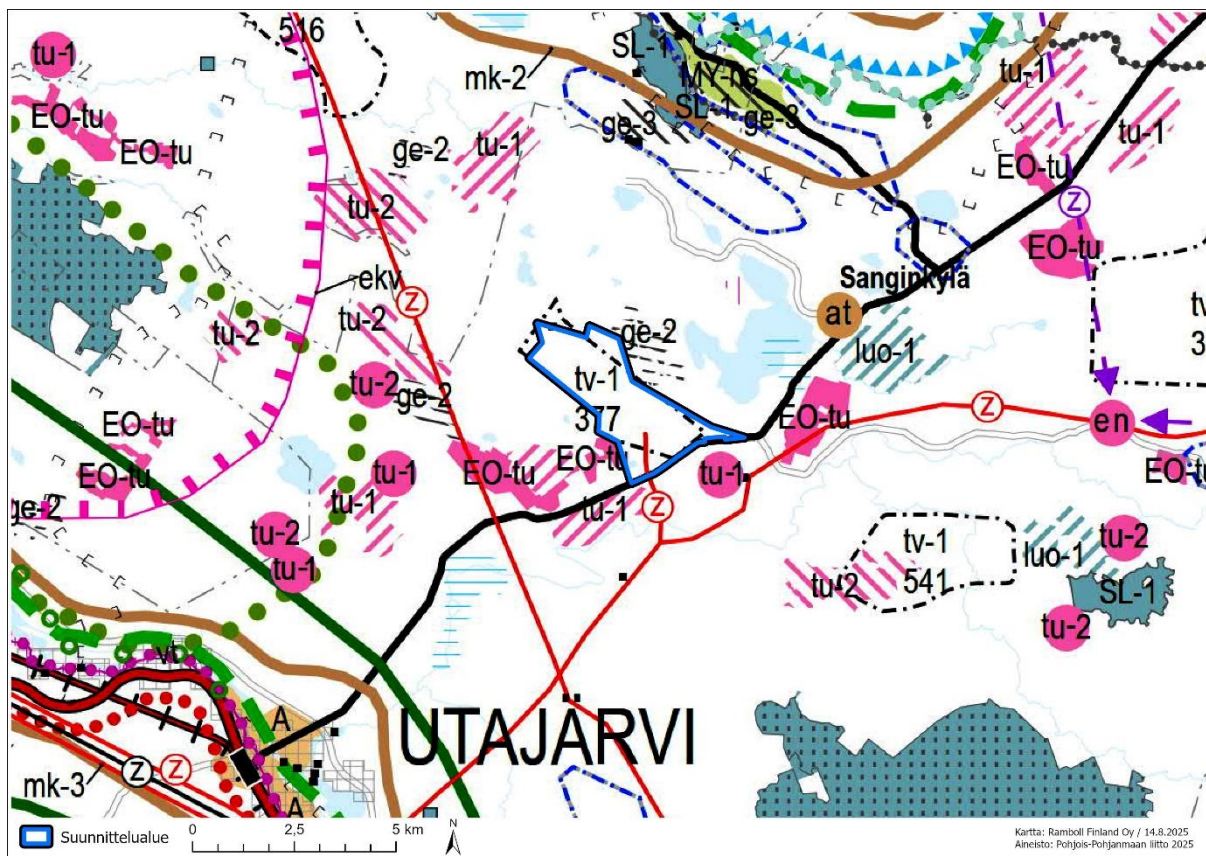
Tuulivoiman vesistövaikutuksiin, etenkin vesistökuormituksen riskin riittävään huomioiseen happamien sulfaattimaiden ja mustaliuskeiden esiintymisalueilla, on kiinnitettävä tarkemmassa suunnittelussa erityistä huomiota. Tuulivoimahankkeiden suunnittelussa ja hankekohtaisissa vaikutusten arvioinneissa tulee huomioida valuma-alueiden muutosten ja vedenpidätyskyvyn muutokset, joista helposti muodostuu ennakoimattomia kerrannaisvaikutuksia runsaan tuulivoimarakentamisen alueilla. Lisäksi tuulivoima- ja voimajohtorakentamisen on huomioitava virtavesieliöstön vapaan liikkumisen turvaaminen tiestörakentamisessa, eroosioherkkyyden huomioiminen virtaamia äärevöittäessä sekä rantavyöhykkeen olosuhteiden ja pienten virtavesien olosuhteiden turvaaminen. Lisäksi vaikutusten arvioinnissa on huomioitava yhteisvaikutukset muiden suuresti maankäyttöä muuttavien hankkeiden kanssa.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on otettava huomioon lentoliikenteestä, liikenneväylistä, meripelastustoiminnasta, merenkulun tutka- ja radiojärjestelmistä ja muusta toiminnasta johtuvat rajoitteet voimaloiden koolle ja sijoittelulle sekä selvittävä tuulivoimaloiden toiminta- ja rakentamisaikaisten kuljetusten vaikutukset kansallisesti ja kansainvälisesti.

Ilmatieteen laitoksen säätutkien osalta vaikutusarviointi on tehtävä myös yli 20 kilometrin etäisyydellä sijaitseviin tuulivoima-alueisiin, jos ne sijaitsevat alle 10 kilometrin etäisyydellä 20 kilometrin etäisyysrajan sisäpuolella olevista tuulivoima-alueista. Tarvittaessa on neuvoteltava mahdollisuudesta järjestää kompensatiomittausasemia laajojen tuulivoima-alueiden yhteyteen (noin yli 10 voimalaa tai alue yli 20 km²).

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on kuultava puolustusvoimia. Suunnittelussa tulee turvata puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä ottaa erityisesti huomioon puolustusvoimien toiminnasta, kuten sensori- ja tietoliikennejärjestelmien turvaamisesta johtuvat rajoitteet. Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeiden tuulivoimaloiden rakentamisesta tulee pyytää lausunto puolustusvoimien Pääesikunnalta. Tuulivoimaloita ei saa rakentaa alle 4 kilometrin etäisyydelle puolustusvoimien alueista eikä alle 12 kilometrin etäisyydellä varalaskupaikoista.

Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin. Suunnittelua on tehtävä yhteistyössä muiden energiantuotannon hanketoimijoiden, kuntien, viranomaisten sekä kanta- ja alueverkkoyhtiöiden kanssa. Lisäksi on arvioitava sähkönsiirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa sekä maalla että merellä.

Kuva 7. Ote ei-juridisesta maakuntakaavojen yhdistelmäkartasta, jossa on esitetty lainvoimaiset maakuntakaavat: Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaava, Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaava, Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava, Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaava sekä hyväksytty energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava (MKV 27.5.2025 § 5). Suunnittelualue on osoitettu sini-mustalla rajauksella.

5.3 Kainuun maakuntakaavat

Kainuun maakunnan raja sijaitsee Maaselän alueesta lähimmillään noin 25 kilometrin etäisyydellä idässä. Kainuun alueella on voimassa viisi maakuntakaavaa. **Kainuun kokonaismaakuntakaava 2020** on saanut lainvoiman KHO:n päätöksillä 13.10.2009 ja 20.2.2013. **Kainuun 1. vaihemaakuntakaava**, joka koskee puolustusvoimain ampuma- ja harjoitusalueita sekä niiden melualueita, on tullut lainvoimaiseksi Korkeimman hallinto-oikeuden 16.2.2015 tekemällä päätöksellä. **Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava**, joka koskee vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittumista ja mitoittamista Kainuussa, on hyväksytty maakuntavaltuustossa 1.12.2014 ja vahvistettu ympäristöministeriössä 7.3.2016. **Kainuun tuulivoimamaakuntakaava**, jossa osoitetaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet Kainuussa, tuli lainvoimaiseksi Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 21.5.2019. **Kainuun vaihemaakuntakaava 2030** on hyväksytty maakuntavaltuustossa 16.12.2019 (25§) ja se on saanut lainvoiman. Vaihemaakuntakaavassa käsitellään alue- ja yhdyskuntarakennetta, virkistystä, liikennejärjestelmää, luonnon- ja kulttuuriympäristöä sekä luonnonvarojen käyttöä ja elinkeinojen toimintaedellytyksiä.

Kainuun maakuntavaltuusto päätti 17.6.2019 käynnistää vaihemaakuntakaavan laatimisen Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamiseksi. Maakuntavaltuusto on kokouksessaan 12.12.2023 (§ 39) hyväksynyt **Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035** ja siihen liittyvän kaavaselostuksen liitteineen sekä kumonnut voimassa olevien maakuntakaavojen maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset siltä osin kuin tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 osoitetaan niihin muutoksia. Maakuntahallitus on 12.02.2024 (§ 26) päättänyt määrätä maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n (alueidenkäyttölaki 201 §) nojalla maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman. Kainuun liitto on kuuluttanut maakuntakaavan voimaan tulosta 6.3.2024.

Lähimmät Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 tuulivoimaloiden alueet sijaitsevat noin 32 ja 35 kilometrin etäisyydellä idässä (tv-35 Vaarinkangas ja tv-31 Ukonkangas).

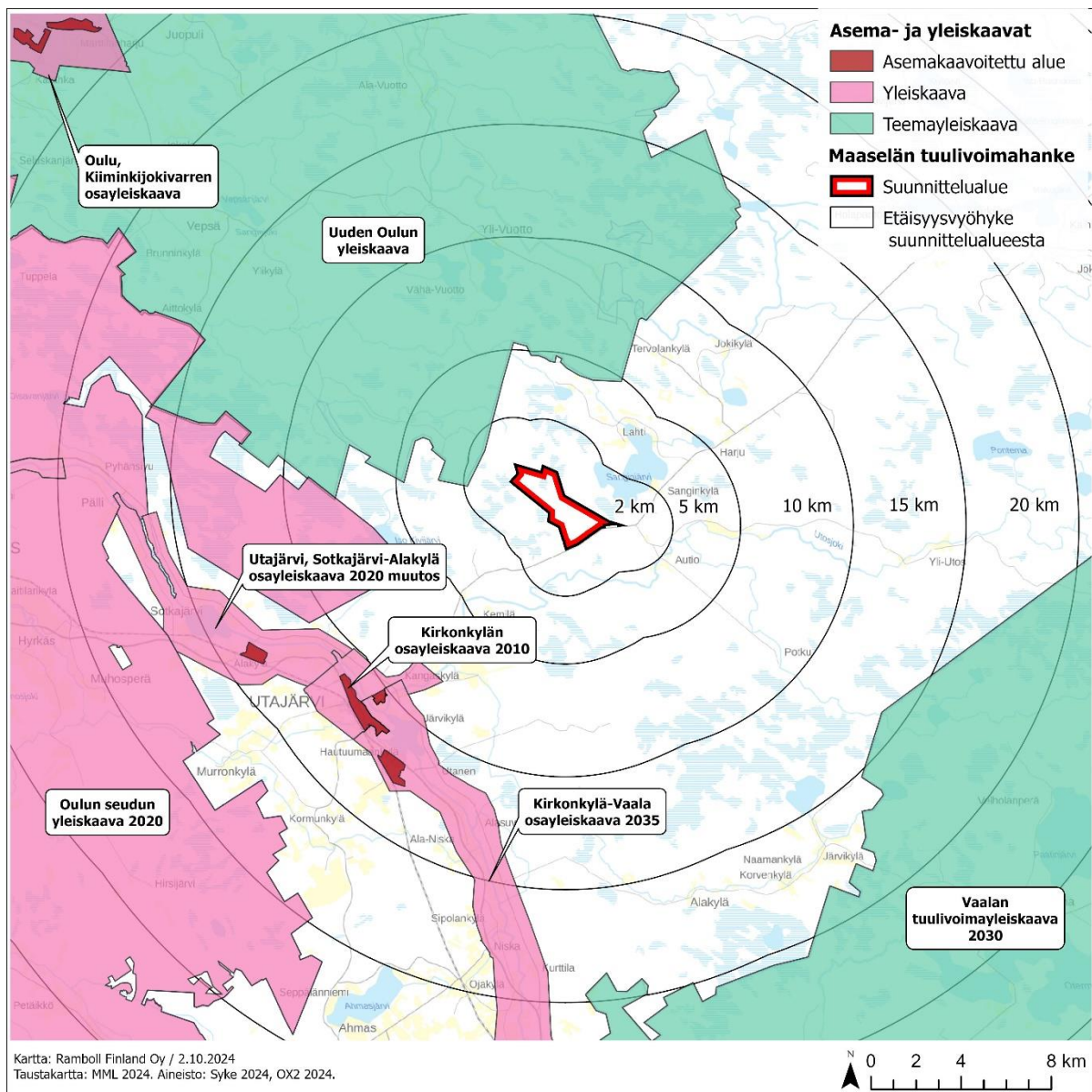
5.4 Yleiskaava

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa. Utajärvellä suunnittelualuetta lähimmät yleiskaavat ovat lähimmillään noin 9 kilometrin päässä lounaassa 22.6.2022 hyväksytty **Kirkonkylän osayleiskaava päivitys**, 28.9.2020 hyväksytty **Sotkajärvi-Alajärvi osayleiskaava**, 30.5.2024 hyväksytty **Sotkajärvi-Alajärvi osayleiskaavan laajennus** ja 30.3.2017 hyväksytty **Kirkonkylä-Vaala osayleiskaava 2035**.

Suunnittelualueesta noin 27 km itään sijaitsee 10.1.2019 hyväksytty ja 15.9.2022 lainvoimaiseksi kuulutettu **Pahkavaaran tuulivoimapuiston yleiskaava**. Suunnittelualueesta noin 4 km kaakkoon sijaitsee **Tornikankaan tuulivoimahanke**, jonka YVA- ja osayleiskaavoitusprosessit ovat käynnissä. Suunnittelualueesta noin 7 km itään sijaitsee **Ponteman tuulivoimahanke**. Osayleiskaavan 2. ehdotusaineiston valmistelu on käynnissä. Yhteysviranomainen on antanut perustellun päätelmän YVA-selostuksesta 26.3.2024. Yhteysviranomainen on antanut perustellun päätelmän YVA-selostuksesta 26.3.2024.

Suunnittelualueen luoteispuolella noin 2 km luoteeseen sijaitsee oikeusvaikutteinen **Uuden Oulun yleiskaava**, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi 18.4.2016. Uuden Oulun yleiskaava on lainvoimainen.

Suunnittelualueesta noin 17 km kaakkoon sijaitsee **Vaalan tuulivoimayleiskaava 2030**, joka on hyväksytty kunnanvaltuustossa 28.3.2019 ja kuulutettu lainvoimaiseksi 23.9.2021.

**Kuva 8. Suunnittelualueen läheisyydessä voimassa olevat yleis- ja asemakaavat. Suunnittelualueen raja-
rajaus esitetty musta-punaisella viivalla.**

5.5 Asemakaavat

Suunnittelualueella tai sen läheisyydessä ei ole voimassa olevia asemakaavoja. Lähimmät asemakaavoitetut alueet ovat Utajärven kirkonkylällä noin 11 km etäisyydellä.

5.6 Rakennusjärjestys

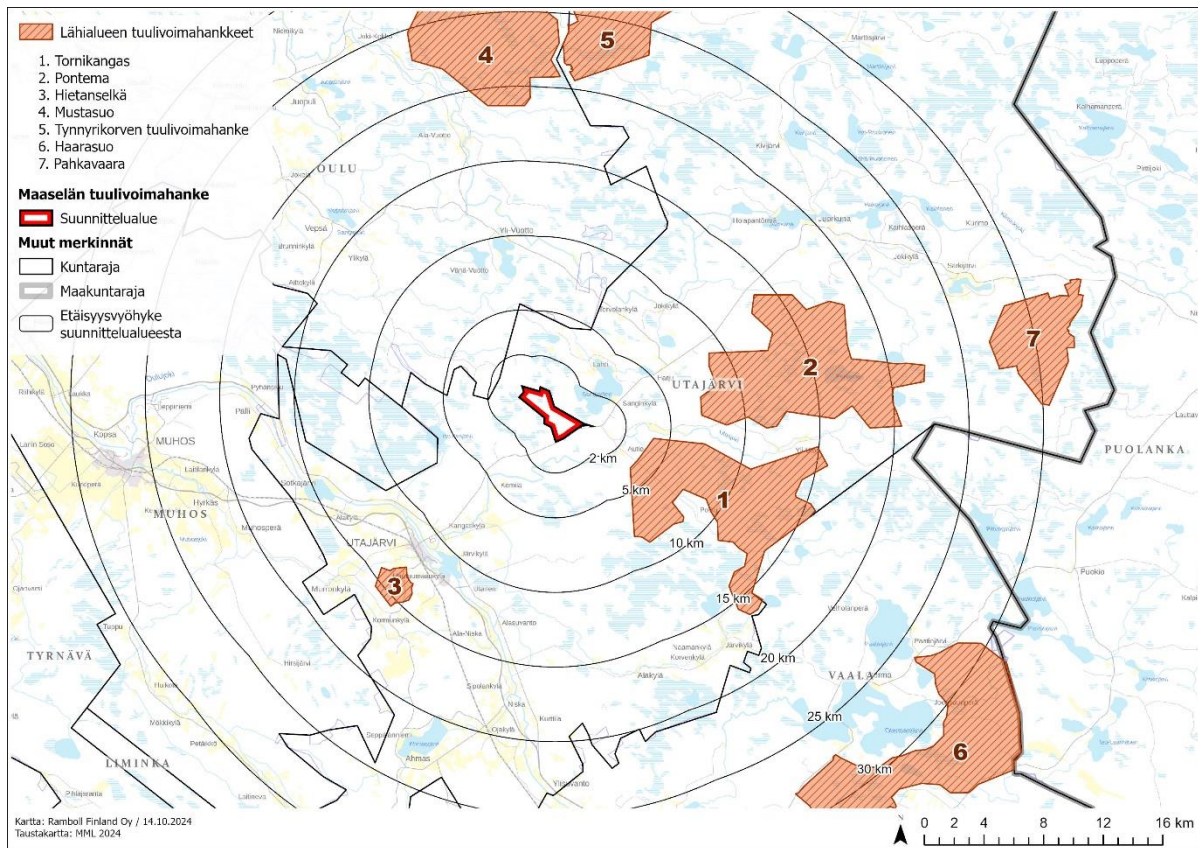
Utajärven rakennusjärjestys on hyväksytty kunnanvaltuustossa 8.5.2025.

5.7 Lähialueen muut tuulivoimahankkeet

Utajärven Maaselän suunnittelualueella lähin tuulivoimahanke on kaavaluonnos- ja YVA-selostusvaiheessa oleva Utajärven Tornikankaan 24–44 voimalan hanke, joka sijaitsee noin 4 km etäisyydellä Maaselästä kaakkoon. Tämän lisäksi hankealueen lähialueella sijaitsee Utajärven Ponteman 33 voimalan hanke noin 7 km itään, Utajärven Hietaselän 3–4 voimalan hanke noin 13 km lounaaseen ja Oulun Mustasuon 40–57 voimalan hanke noin 19 km pohjoiseen. Tarkemmat tiedot tuulivoimahankkeista on esitetty alla olevassa taulukossa (Taulukko 1).

Taulukko 1. Muut tuulivoimahankkeet Maaselän suunnittelualueen läheisyydessä.

Hanke	Toimija	Voimailoiden määrä	Tila	Etäisyys suunnittelualueesta	Ilman-suunta
1. Tornikangas, Utajärvi	OX2	24–44	Suunnitteilla	n. 4 km	Kaakko
2. Pontema, Utajärvi	Etha Wind / OX2 & Taaleri Energia Oy	33	Suunnitteilla	n. 7 km	Itä
3. Hietaselkä, Utajärvi	Skarta Energy / Utajärven kunta	3–4	Suunnitteilla	n. 13 km	Lounas
4. Mustasuo, Oulu	Tuulialfa	40–57	Suunnitteilla	n. 19 km	Pohjoinen
5. Tynnyrikorpi, Utajärvi	Tuulialfa	30	Suunnitteilla	n. 21 km	Pohjoinen
6. Haarasuo, Vaala	Taaleri Energia Oy/Pohjan Voima	31–40	Suunnitteilla	n. 26 km	Kaakko
7. Pahkavaara, Utajärvi	OX2	33	Luvitettu, YVA 2015–2017, kaava lainvoimainen 2022	n. 27 km	Itä

Kuva 9. Lähialueen tuulivoimahankkeet.

6. Arvioitavat vaikutukset

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tuotettua arviointitietoa hyödynnetään yleiskaavan vaikutusten arvioinnissa. Tunnistettut ympäristövaikutukset ohjaavat suunnitteluratkaisuja kaavoituksessa. Vaikutusten arviointia päivitetään ja täydennetään yleiskaavoituksen yhteydessä.

Kaavaselostuksessa arvioidaan kaavan keskeiset vaikutukset alueidenkäyttölain sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaisesti. Tuulivoimalat vaikuttavat ympäristöön muun muassa muuttamalla alueen maisemakuvaa sekä tuottamalla ääntä ja välkettä. Tuulivoimarakentamisella voi olla myös vaikutuksia luonnonarvoihin ja elinoloihin.

Osayleiskaavan vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan erityisesti tuulivoimahankkeen luonto-, maisema-, melu- ja välkevaikutuksia. Kaavoituksen yhteydessä vaikutuksia arvioidaan riittävässä laajuudessaan myös muun muassa alueen maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen sekä liikenteeseen. Lisäksi arvioidaan yhteisvaikutuksia alueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Kaavan vaikutusten arviointi perustuu alueelta tehtyihin selvityksiin sekä tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arvioinnista saatuihin tuloksiin.

Arvioidaan vaikutukset:

- Maakuntakaavan ohjausvaikutus
- Maankäyttöön, yhdyskuntarakenteen ja aineelliseen omaisuuteen
- Maisemaan ja kulttuuriympäristöön
- Linnustoon, kasvillisuuteen, luontotyypppeihin
- Suojelualueisiin, luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeihin ja muuhun huomionarvoiseen eläimistöön
- Ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja terveyteen
- Melu ja välke

- Liikenteeseen
- Sähkösiirtoon
- Maa- ja kallioperään
- Vesistöihin ja pohjavesiin
- Ilmaston ja luonnonvarojen hyödyntämiseen
- Turvallisuuteen, säätutkiiin, viestintäyhteyksiin
- Puolustusvoimien toimintaan
- Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

6.1 Laaditut selvitykset

Kaavoituksen lähtötieto- ja selvitysaineistona toimivat YVA-menettelyn sekä aiemman osayleiskaavan yhteydessä laaditut selvitykset. Selvityksiä päivitetään ja täydennetään tarvittavilta osin kaavoituksen yhteydessä. Aiemmin laadittuja selvityksiä ja niihin liittyviä päivitystarpeita:

- Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys, Ramboll 30.6.2016, päivitetty 14.11.2020
  - o Päivitetään osayleiskaavan yhteydessä
- Lavakorven, Maaselän ja Hepoharjun sekä Pahkavaaran tuulivoimahankkeiden liityntävoimajohtojen luontotyyppiselvitys, Ramboll 4.4.2016
- Maaselän ja Hepoharjun tuulivoimahankkeen voimajohdon liitekartat
- Lepakkoselvitys, Ramboll 16.12.2015, päivitetty 15.11.2019
  - o Päivitetään osayleiskaavan yhteydessä
- Viitasammakkoselvitys, Ramboll 16.5.2016
  - o Ei päivitystarvetta, viitasammakoita esiintyy pois jääneen Hepoharjun alueella
- Pesimälinnustoselvitys, Ramboll 30.6.2016, päivitetty 15.11.2019
  - o Päivitetään osayleiskaavan yhteydessä
- Petolintuseuranta, Ramboll 9.3.2016
  - o Päivitetään osayleiskaavan yhteydessä
- Linnuston muuton seuranta, Ramboll 12.2.2016
- Metsäkanalintus selvitys, Ramboll 30.6.2016
  - o Päivitetään osayleiskaavan yhteydessä
- Maaselän ja Hepoharjun tuulivoimahankkeen Natura-arviointi, Ramboll 15.5.2016
  - o Ei päivitystarvetta, aiemmin YVA-menettelyssä olleen Maaselkä-Hepoharjun hankkeen Natura-arviointivelvollisuus koski enemmän Hepoharjun alueen vaikutuksia Säippäsuon-Kivisuon Natura-alueeseen. Nyt tarkasteltavana oleva kaava-alue sijoittuu siinä määrin etäämmälle Natura-alueesta, eikä potentiaalisia merkittäväksi yltäviä vaikutuksia alueen suojeluperusteena esitetyille luontotyypeille (SAC) tai linnustolle (SPA) ELY-keskuksen näkemyksen mukaan aiheutuisi, joten Natura-arviointia ei ole tarpeen uudistaa.
- Muinaisjäännettösinventointi, Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu 6.10.2015
  - o Tarkistetaan inventoinnin ajantasaisuus ja uusin rekisteritieto
- Lavakorven, Maaselän ja Hepoharjun sekä Pahkavaaran tuulivoimahankkeiden liityntävoimajohtojen muinaisjäännettösriskianalyysi, Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu 8.11.2015
- Näkyvyysanalyysikartat, Ramboll 10.3.2016, päivitetty 6.5.2020
  - o Päivitetään osayleiskaavan yhteydessä
- Kuvasovitteet, päivitetty 14.5.2020
  - o Päivitetään osayleiskaavan yhteydessä
- Meluselvitys, Ramboll 30.5.2016, päivitetty 2.9.2020
  - o Päivitetään osayleiskaavan yhteydessä
- Välkeselvitys, Ramboll 30.5.2016, päivitetty 14.5.2020
  - o Päivitetään osayleiskaavan yhteydessä
- Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys raportoitu YVA-selostukseen, Ramboll 30.6.2016
  - o Päivitetään osayleiskaavan yhteydessä
- Maaselän ja Hepoharjun tuulivoimahankkeen asukastyöpajan muistio 24.9.2015
- Maaselän ja Hepoharjun tuulivoimahankkeen asukaskysely, Ramboll 20.1.2016
- Arosuohaukkaselvitys, 2015
  - o Päivitetään osayleiskaavan yhteydessä

- Maisemavaikutusten arviointi Sanginkylän kulttuurimaisema-alueelle, Ramboll 3.12.2019, päivitys 6.5.2020
  - o Päivitetään osayleiskaavan yhteydessä
- Valkolehdokkikartoituksen maastomuistiinpanot, Ramboll 30.6.2020
  - o Päivitetään osayleiskaavan yhteydessä
- Pyhänselkä-Pahkavaara 400 kV voimajohto, ympäristöselvitys, Ramboll 14.10.2021

6.2 Laadittavat selvitykset

Osayleiskaavan yhteydessä laaditaan seuraavat selvitykset ja selvitysten päivitykset:

- Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys
- Lepakkoselvitys, desktop-selvityksenä (aikaisempiin selvityksiin ja muuhun materiaaliin perustuvana asiantuntija arviona)
- Metsäpeuraselvitys
- Suurpetoselvitys ja erillinen susiarviointi
- Maakotkaselvitys, desktop-selvityksenä
- Päiväpetolintuselvitys
- Metsäkanalintuselvitys
- Pesimälinnustoselvitys
- Pöllökartoitus
- Näkymäalueanalyysi
- Kuvasovitteet
- Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys
- Meluselvitys
- Välkeselvitys
- Yhteisvaikutusten selvitys
- Arkeologinen inventointi

Selvitystyöt tehdään vuoden 2024 aikana. Kasvillisuus- ja luontoselvitystä ja pöllöselvitystä täydennetty huuhtajan pesäpaikkaetsinnällä kesällä 2025.

7. Osallistuminen ja tiedottaminen

7.1 Osalliset

Osallisilla on oikeus ottaa kantaa kaavojen valmisteluun, arvioida kaavan vaikutuksia ja lausua kaavoista mielipiteensä (AKL 62 §).

Alueidenkäyttölain 62 §:n mukaan osallisia ovat kaava-alueen maanomistajat ja kaikki ne, joiden asumiseen, työnteekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Kaavaprosessissa osallisia ovat myös ne viranomaiset, yhdistykset, järjestöt ja yhteisöt, jotka toimivat alueella tai joiden toimialaa kaavassa käsitellään.

Taulukko 2. Kaavaprosessin osalliset ja tahot, joilta pyydetään lausuntoja.

Taho	
Maanomistajat	- Maanomistajat, jakokunnat ja muut kaava-alueen ja sen lähialueiden maanomistajat - Muut suunnittelualueen tai lähialueiden haltijat - Kiinteistönomistajat - Lähiympäristön asukkaat ja loma-asukkaat - Yrittäjät - Ne, joiden asumiseen, työnteekoon tai muihin oloihin kaava voi huomattavasti vaikuttaa

Yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään	- Fingrid Oyj - Fintraffic ANS - Digita Oyj - Finavia Oyj - Teleoperaattorit (Elisa, Telia, DNA) - Oulun seudun sähkö - Oulun seudun sähkö, MeidänKuitu - Fortum - Oulun Energia - Lakeuden Eko - Metsänhoitoyhdistys Rokua-Paljakka - Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry - Suomen luonnonsuojeluliitto, Pohjois-Pohjanmaan piiri - Suomen luonnonsuojeluliitto, Oulujokilaakson Luonto ry - Luonnonvarakeskus LUKE - Suomen metsäkeskus - Suomen Turvallisuusverkko Oy - Suomen Erillisverkot Oy - MTK Oulujokivarsi - Kylä- ja asukasyhdistykset ja kylätoimikunnat - Utajärven riistanhoitoyhdistys - Metsästysseurat - Utajärven yrittäjät - Muut mahdolliset yhteisöt
Naapurikunnat	- Muhoksen kunta - Oulun kaupunki - Pudasjärven kaupunki - Puolangan kunta - Vaalan kunta
Viranomaiset	- Utajärven kunnan hallintokunnat, lautakunnat ja luottamuselimet - Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY) - Pohjois-Pohjanmaan liitto - Pohjois-Pohjanmaan museo - Museovirasto - Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (AVI) - Oulunkaaren kuntayhtymä / Oulunkaaren ympäristöpalvelut - Väylävirasto - Liikenne- ja viestintävirasto Traficom - Puolustusvoimat - Metsähallitus, luontopalvelut - Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos - Ilmatieteen laitos - Muut viranomaiset harkinnan mukaan

7.2 Viranomaisyhteistyö

AKL 66 §, MRA 18 §:n mukaisesti ensimmäinen viranomaisneuvottelu järjestetään kaavaa valmisteltaessa, ennen kuin hankkeessa osallisina olevat kunnat varaavat osallisille tilaisuuden mielipiteen esittämiseen. Kaavoituksesta järjestetään aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu joko osallistumis- ja

arviointisuunnitelman valmistuttua tai kun osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatu palaute on käsitelty ja alustava kaavaluonnos valmisteltu. Mielipiteet ja lausunnot huomioidaan kaavaluonnosta valmisteltaessa.

MRA 18 § mukaisesti toinen viranomaisneuvottelu järjestetään tarvittaessa sen jälkeen, kun yleiskaavaehdotus on ollut kunnassa nähtävillä ja sitä koskevat muistutukset ja lausunnot on saatu tai vaihtoehtoisesti alustavan kaavaehdotuksen valmistuttua ennen niiden viimeistelyä.

7.3 Osallistuminen ja vuorovaikutuksen toteuttaminen

Maaselän tuulivoimahankkeen osayleiskaavoitukseen osallistuminen ja vuorovaikutus tapahtuu

- **Mielipiteen/muistutuksen** toimittamisella virallisten nähtävilläolojen aikana
- **Yleisötilaisuuksissa ja muissa mahdollisissa vuorovaikutustilaisuuksissa**
- **Ottamalla suoraan yhteyttä** kuntaan tai hankkeesta vastaavaan

Osallisilla on nähtävilläolon aikana mahdollisuus lausua mielipiteensä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä kaavaluonnoksesta. Kaavaehdotuksesta osalliset voivat nähtävilläolon aikana jättää kirjallisen muistutuksen. Kirjalliset mielipiteet ja muistutukset jätetään Utajärven kunnalle, joka pyytää asiakirjoista myös tarvittavat lausunnot viranomaisilta. Mielipiteet ja lausunnot pyydetään toimittamaan kirjallisesti osoitteeseen Utajärven kunta, Vanhatie 1, PL 18, 91600 Utajärvi tai sähköpostitse kirjaamo@utajarvi.fi.

Kaavamenettelyn aikana järjestetään ainakin kaksi julkista yleisötilaisuutta, joihin kaikki hankkeesta ja menettelystä kiinnostuneet ovat tervetulleita osallistumaan. Ensimmäinen yleisötilaisuus järjestetään kaavaluonnoksen valmistuttua. Yleisötilaisuuden ajankohta esitetään kunnan kuulutuksessa.

Kaikista nähtävilläoloajoista, yleisötilaisuuksista ja muista mahdollisista vuorovaikutustilanteista ilmoitetaan kunnan virallisessa ilmoituslehdessä, kunnan ilmoitustaululla ja internetissä kunnan sivuilla. Sivut täydentyvät työn edetessä.

Tuulivoimahankkeesta vastaava ja konsultti vastaavat yksittäisiin yhteydenottoihin sekä järjestävät tarpeen mukaan tapaamisia viranomaisten, maanomistajien, asukkaiden, järjestöjen ja muiden vastaavien tahojen kanssa.

Kaava-asiakirjat asetetaan nähtäville seuraavassa taulukossa esitetyn mukaisesti. Nähtävilläolosta tiedotetaan kuuluttamalla. Suunnittelualueen sekä sen lähialueen maanomistajia tiedotetaan kirjeitse.

Vaihe/asiakirja	Nähtävilläoloaika	Osallistumismahdollisuudet
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)	vähintään 30 vrk	• Osallisten mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta nähtävilläoloaikana • Kunnan pyytämät viranomaislausunnot • Viranomaisneuvottelu • Yleisötilaisuus
Kaavanvalmisteluaineisto (kaavaluonnos)	30 vrk	• Osallisten mielipiteet kaavasta nähtävilläoloaikana • Kunnan pyytämät viranomaislausunnot • Yleisötilaisuus
Kaavaehdotus	vähintään 30 vrk	• Osallisten muistutukset kaavasta nähtävilläoloaikana • Kunnan pyytämät viranomaislausunnot

		• Yleisötilaisuus tarvittaessa • Viranomaisneuvottelu
Kaavan hyväksyminen		• Kunnanvaltuusto päättää kaavan hyväksymisestä. • Kaavan hyväksymisestä ilmoitetaan AKL 67 § ja MRA 94 § mukaisesti. Hyväksymispäätöksestä kuluetaan virallisesti lehti-ilmoituksella. • Kaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen voi hakea muutosta valittamalla päätöksestä Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen ja edelleen Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. • Mikäli valituksia kunnanvaltuuston hyväksymispäätöksestä ei jätetä, kaava saa lainvoiman 30 vuorokauden kuluttua kunnanvaltuuston päätöksestä. Voimaantulosta kuluetaan virallisesti lehti-ilmoituksella.

Maaselän tuulipuiston osayleiskaavoituksen vaiheista, sisällöstä, yleisötilaisuuksista, mahdollisuuksista mielipiteen esittämiseen sekä nähtävillä oloista ja nähtävillä pitämisen paikoista tiedotetaan seuraavilla tavoilla:

- Ilmoituksina, kuulutuksina ja tiedotteina sanomalehdessä
- Utajärven kirjastossa (Koulutie 1, 91600 UTAJÄRVI)
- Utajärven kunnan internetsivuilla <https://www.utajarvi.fi/sivu/fi/>

8. Hankkeen eteneminen ja tavoiteaikataulu

8.1 Aloitusvaihe (talvi 2024)

Utajärven kunnanhallitus päätti esittää valtuustolle maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n (alueidenkäyttölaki 77 a §) mukaisen tuulivoimaosayleiskaavan laatimista Maaselän alueelle 9.4.2024 § 80. Utajärven valtuusto hyväksyi kaavoitushankkeen aloittamisen kokouksessaan 25.4.2024 § 21 ja päättänyt käynnistää oikeusvaikutteisen osayleiskaavan laatimisen Maaselän tuulivoimapuistoa varten.

Kunnanhallitus päättää kaavan vireilletulosta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman hyväksymisestä ja asettamisesta julkisesti nähtäville. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) pidetään nähtävillä koko suunnittelutyön ajan Utajärven kirjastossa ja Utajärven kunnan internetsivuilla. Osalliset voivat jättää mielipiteitä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta kaavaehdotuksen nähtäville asettamiseen asti.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa suunnittelutyön aikana.

Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu (AKL 66 §) järjestetään joko osallistumis- ja arviointisuunnitelman valmistuttua tai ennen valmisteluvaiheen kuulemistä, kun osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatu palaute on käsitelty ja alustava kaavaluonnos valmisteltu.

8.2 Valmisteluvaihe (kesä-syksy 2024)

Kunnanhallitus päättää osayleiskaavaluonnoksen nähtäville asettamisesta. Osayleiskaavaluonnos ja muu valmisteluaineisto asetetaan julkisesti nähtäville (AKL 30 §, MRL 62 §) mukaisesti vähintään 30 päivän ajaksi. Nähtävilläolonaikana järjestetään yleisötilaisuus. Osallisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä kirjallisesti kuulutuksessa ilmoitettuun määräaikaan mennessä. Kaavaluonnoksesta pyydetään lausunnot viranomaisilta. Lausuntoihin ja mielipiteisiin laaditaan vastineet, jotka käsitellään kunnanhallituksessa osayleiskaavaehdotuksen käsittelyn yhteydessä.

8.3 Ehdotusvaihe (syksy 2025)

Kaavaluonnos tarkistetaan valmisteluvaiheen kuulemisesta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta osayleiskaavaehdotukseksi. Kunnanhallitus päättää osayleiskaavaehdotuksen nähtäville asettamisesta. Kaavaehdotus asetetaan virallisesti nähtäville MRA 27 §:n ja AKL 65 §:n mukaisesti 30 päiväksi. Nähtävilläolonaikana järjestetään tarvittaessa yleisötilaisuus. Osallisilla on mahdollisuus antaa muistutus kaavaehdotuksesta. Kaavaehdotuksesta annettu muistutus tulee toimittaa kirjallisena kuulutuksessa ilmoitettuun määräaikaan mennessä. Muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa, ilmoitetaan kunnan perusteltu kannanotto (vastine). Kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot viranomaisilta.

Viranomaistahojen kanssa järjestetään ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu (AKL 66 §, MRA 18 §), kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävänä ja sitä koskevat muistutukset ja lausunnot saatu.

8.4 Hyväksymisvaihe (tavoiteaikataulu talvi 2025-2026)

Kunnanvaltuusto päättää osayleiskaavan hyväksymisestä. Kaavan hyväksymisestä ilmoitetaan AKL 67 § ja MRA 94 §:n mukaisesti.

Osayleiskaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen voi hakea muutosta valittamalla päätöksestä Oulun hallinto-oikeuteen ja edelleen Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Mikäli valituksia kunnanvaltuuston hyväksymispäätöksestä ei jätetä, kaava saa lainvoiman 30 vuorokauden kuluttua kunnanvaltuuston päätöksestä. Voimaantulosta kuulutetaan Utajärven kunnan virallisessa tiedotuslehdessä, kunnan ilmoitustaululla ja kotisivuilla www.utajarvi.fi.

9. Yhteystiedot

UTAJÄRVEN KUNTA

Lisätietoja

www.utajarvi.fi

Vanhatie 1, PL 18, 91600 UTAJÄRVI

Anne Sormunen
Kunnanjohtaja
p. 040 482 6444
etunimi.sukunimi@utajarvi.fi

Janne Heikkinen
Rakennustarkastaja
p. 040 831 6068
etunimi.sukunimi@utajarvi.fi

TUULIVOIMAHANKEVASTAAVA

MAASELKÄ WIND Oy c/o OX2 Ab Filial i Finland

Vesa Miettunen
Hankekehityksen projektipäällikkö
Sepänkatu 20
90100 OULU
p. 040 6727 193
etunimi.sukunimi@ox2.com

KAAVAA LAATIVA KONSULTTI/ RAMBOLL FINLAND OY

Henna Leppänen
Projektipäällikkö, YKS-733
Niemenkatu 73
15140 LAHTI
p. 040 3525 798
etunimi.sukunimi@ramboll.fi